

Tomàs Barberà: una botiga, un referent

Que en temps de transició socioeconòmica i tecnològica com l'actual una botiga commemori un segle de vida és una molt bona notícia. Ho és encara més quan el comerç en qüestió ha estat regentat per la mateixa família durant quatre generacions tot creant una singularitat comercial (però també ciutadana) en el moment que el degoteig continu de tancaments emblemàtics s'encadena freqüentment.

Per sort, aquest no és el cas de la la botiga de joguines i papereria Tomàs Barberà de Reus, que fa uns dies, va commemorar ?a peu de carrer? la solemne efemèride de mantenir-se oberta des de l'any 1921. Una supervivència realment lloable en unes dècades que podem definir com a convulses en la història del país i la ciutat. Tot plegat cal retrocedir al fundador, Tomàs Barberà i Figuerola, qui va establir-se a la plaça del Mercadal, als baixos de la que era la casa de l'arquitecte Pere Caselles, després d'haver treballat a un basar ?La Fleca'.

Així mateix, tocada per una mena de gen botiguer, la dona de Barberà i Figuerola, Francesca Fort Prats, regentava una bacallaneria al proper carrer de la Mar. Tal com establien els cànons comercials de l'època, el fill, Tomàs Barberà i Fort, va fer carrera primer com a aprenent a la sabateria Fortuny, al carrer Monterols, i ben aviat va acompanyar al fundador de l'emblemàtic negoci de la plaça del Mercadal. Un aprenentatge que va ser curt per la mort sobtada del fundador. Sense haver abandonat encara el comerç del llibre, Tomàs Barberà és un dels escassos negocis reusencs que celebraven, el 1952, el dia del llibre amb parada davant de la seva botiga, segons Salvador Palomar.

Un nínxol que s'abandonarà en obrir-se l'avui veterana llibreria Gaudí. Durant cinquanta anys, Tomàs Barberà i Fort va regentar el negoci fins a la seva mort el 1975, vuit mesos abans que la del dictador Franco. Realment eren altres temps perquè Tomàs Barberà relata, a les seves memòries, que a la botiga treballaven tant la seva mare, les seves dues germanes i ell mateix. Ben aviat, la seva dona, Anna Maré, els hi va acompanyar deixant les seves tasques a l'Acadèmia Cisneros. Centrat des de 1968 en un nou projecte comercial del món de les joguines, Tomàs Barberà Monné, va constituir, amb altres empresaris del ram d'arreu de Catalunya, DICASA (Distribuidores Catalanes, S.A.), la primera d'una sèrie de societats que van introduir al mercat català i espanyol joguines inèdites i productes de papereria més atractius.

A partir d'aleshores, la botiga emblemàtica de la plaça del Mercadal va ser l'aparador d'una generació moderna de novetats en aquest camp provinents de l'Orient Llunyà que emmirallava a joves i a grans. Tal com relata ell mateix, articles amb el disseny de la Tiny Candy, de Gakken, cotxes teledirigits de Nikko, col·leccions de gomes d'esborrar de formes inèdites, les primeres gameboy de Nintendo, els primers correctors blancs amb vàlvula coneguts com a Tip-pex... Un esforç comercial i empresarial que, en cap moment, va anar en detriment de la seva vinculació ciutadana a través d'iniciatives com el Centre de Lectura o la creació de la pionera Unió de Botiguers, entre d'altres iniciatives.

Sempre convençut que la unió fa la força, Tomàs Barberà encara va impulsar amb d'altres dels competidors històrics de Reus (Casa Grau, Güell, Olga, Malapeira i Domingo) la societat ?Raima? per reduir els estocs individuals de cadascú, i el seu finançament, i alhora oferir-los a les papereries de tot el sud de Catalunya. Una trajectòria d'empenta i treball que, al 1995, es va traslladar al món de la política municipal durant dos mandats. Malgrat haver abandonat la primera línia de la botiga per la substitució natural per part d'una de les sis filles, Meritxell Barberà, la botiga continua la seva trajectòria al mateix lloc.

És un temps diferent amb reptes importants que en poc s'assemblen als que van afrontar les generacions anteriors. Com a reflexió general en aquest camp econòmic es pot dir que hi ha preocupació general però també il·lusió per continuar l'itinerari iniciat el 1921. Seguint el millor exemple après pel pare, una trajectòria que Meritxell Barberà fa evocant la unió del sector, reivindicant el passat i adaptant-se a un futur de canvis i reptes.